

“Mõned mu õdedest ja vendadest lausa häbenesid meie vanemaid ja seda, et sööme kodus vietnami toitu,” räägib Stéphane Ly-Cuong. “Mina nii ekstreemne polnud, pigem segaduses. Tundsin, et olen nagu lõksus kahe kultuuri vahel.”



Kaader filmist
“Nguyeni köögis”.

*Immigrantide lapsi innustatakse
saama ka arstideks või advokaatideks,
sest meie põlvkonna vanematele
TUNDUSID NEED OLEVAT
AINSAD AMETID, MIS
TOIDAVAD.*

KES SEE LAULAB KÖÖGIS?

Stéphane Ly-Cuongi “Nguyeni köögis” (Dans la cuisine des Nguyen) on võitnud lausa kolmel festivalil publiku lemmikfilmi tiitli, mis pole ka mingi ime. Tegemist on tõesti väga südamliku, humoorika ja toreda linalooga, mis peaks eriti meeldima neile, kes armastavad head toitu või muusikale. Või mis veel parem – mõlemat!

TEKST KRISTI PÄRN-VALDOJA FOTOD MARIE ROUGE/UNIFRANCE JA UNIFRANCE

Stéphane Ly-Cuong õppis filmitegijaks, ent pidi olude sunnil oma unistusest loobuma. Töötas siis mõnda aega teatris ja kriitikuna ning naasis kino maailma lühifilmide tegija ja näitlejana. Tehes kaasa koguni tänavusel auhinna-hooajal enim priise pälvinud muusikafilmis “Emilia Pérez”. Tema värskeima linatõe “Nguyeni köögis” peategelane on Prantsuse-Vietnami näitleja Yvonne Nguyen, kes unistab suurtest muusikafililavadest. Tema ema aga näeks parema meelega tüdruku toimetamas pereäris, väikeses Vietnami restoranis. Kuna Yvonne’i karjäär ei taha hästi vedu võtta, peab ta vanematekoju tagasi kolima ja köögis käised üles käärima. Mis omakorda viib ta tagasi juurte juurde ja parandab suhteid emaga.

Film on saanud kolmel festivalil publiku lemmiku tiitli ja sooja vastuvõtu ka

kriitikutelt. “Inimesed ütlevad, et “Nguyeni köögis” toob neile rõõmu, ja täpselt see mu eesmärk oligi,” räägib Stéphane Ly-Cuong. “Sest loomulikult peab kinokunst kajastama ka tõsiseid ja ühiskonnakriitilisi teemasid, ent vahel soovime me lihtsalt nutta ja naerda.”

Stéphane, kumb idee teil varem tuli – teha film toidust või teha muusikal? Kõigepealt soovisin ma teha filmi vietnamlastest Prantsusmaal. Sest meid on siin tegelikult päris suur kogukond, aga suurel ekraanil meie lugusid ei eksisteeri. Pean silmas just Prantsuse kino. Et olen eluaeg muusikale armastanud ja pean väga lugu heast toidust, otsustasin mõlemad teemad sisse tuua. Kui oled sündinud Prantsusmaal immigrantide perre, saad just toidu kaudu taasühineda oma kodumaa ja juurtega. Ja mulle tundus, et see oleks hea viis näidata, kuidas

teeneteisest kaugenenud ema ning tütar toidu kaudu taas lähenevad.

Kas Prantsusmaal elavad noored vietnamlased soovivad pigem oma kultuuri unustada või koguni maha salata ja rohkem prantslaste moodi olla?

Jah, nii see on. Mitte muidugi kõik, aga väga paljud. Ja ega ma ise parem ole! Lapsena ja teismelisena tahame ju enamasti olla nagu kõik teised ning seepärast tihti peale häbenetakse oma vanemaid, kes pole prantslased ja näevad tagatipuks veel teistsugused välja. Prantsusmaal tuleb ette ka rassismi, millest tekib omakorda trots ja sa ei taha enda juurtest midagi kuulda. Huvi suguvõsa ja päritolu vastu tekib tavaliselt vanemas eas. Vietnamlaste puhul lisandub veel seegi, et meie näost on ju näha, et me pole siit pärit. Nii et ühest küljest on meil raske oma päritolu varjata, teisalt ka raske sellega leppida.

Nii peab igaüks ise leidma oma viisi, kuidas enda päritoluga rahu teha.

Milline on teie perekonna lugu?

Mu vanemad tulid Prantsusmaale 60ndatel. Mul on seitse õde-venda, olen kõige noorem ja sündisin siin. Vanemad soovisid, et meil säiliks side Vietnamiga, rääkisime kodus vietnami keelt ja meie traditsioone hoiti au sees. Ent mul oli veidi keeruline oma Vietnami päritolu aktsepteerida. Mõned mu õdedest ja vendadest lausa häbenesid meie vanemaid ning seda, et sööme kodus vietnami toitu. Mina nii ekstreemne polnud, pigem segaduses. Tundsin, et olen nagu lõksus kahe kultuuri vahel.

Kuidas kino teie ellu tuli?

Muusikafilmidega. Vaatasin “Mary Pop-pinsit” ja teisi Disney filme ning sain aru, et kino on nagu võlumaailm, kus võib kõike juhtuda. Ja et eelkõige juhtuvad seal ilusad asjad. Lapsena tundsin vahel, et ma ei kuulu mitte kuhugi, ja kinost sai nagu turvakoht, kus kõik näis parem. Otsustasin minna õppima filmitegemist, ent see tee osutus üpris kääniliseks. Mul ei õnnestunud päris tükki aega teha täispikka filmi, nii et vahepeal tegelesin

teatriga ja kirjutasin arvustusi. Ent ühel hetkel ikkagi mõistsin, et kino on mu esimene armastus, ja pöördusin sinna tagasi, alustades lühifilmidega.

Ja näitlemisega ka?

Natuke jah. Ma ei unistanud sellest noorena, ent õppisin näitlemist juurde, et saaksin oma näitlejaid paremini juhendada. Käisin prooviesinemistel, see meeldis mulle järjest rohkem ja hakkasin saama ka väikseid rolle. Kõige naljakam oli muidugi “Emilia Pérezi” kogemus. Seda enam, et see oli muusikal. Osalesin “Emilia Pérezi” võtetel vahetult enne “Nguyeni köögis” omade algust ja muidugi polnud meil samasugust eelarvet, aga väga põnev oli näha, kuidas nii suurt filmi tehakse. Suurte staaridega ja puha.

Teie filmi staar, peaosatäitja Clotilde Chevalier on täiesti fantastiline. Tal on küll prantsuse nimi, ent kas ta on samuti päritolult vietnamlane?

Ta on adopteeritud ja sellest ka prantsuse nimi. Tegelikult on Clotilde korealane, aga paljud arvavad tõesti, et ta pärineb Vietnamist. 12 aastat tagasi kirjutasin ja lavastas väikese muusikali, kus oli samuti tegelane nimega Yvonne

nagu filmiski. Prooviesinemistel kohtusingi Clotilde’iga ja andsin talle rolli. Ta mängis ja laulis suurepäraselt, ent mõistis peagi, et ei ela näitlemisest ära ning loobus. Ja läks tööle kokaks. Kui ma nüüd “Nguyeni köögis” hakkasin tegema, otsisin ta üles ja küsisin, et kas tahaksid jälle Yvonne olla ning lisaks ka veel süüa teha. Minu suureks rõõmuks nõustus ta kohe. Clotilde on pööraselt andekas ja väga hea energiaga. Alati rõõmus ja oskab ka kõiki, keda teda ümbritsevad, end hästi tundma panna.

Millised on teie lemmik muusikalid? Prantsuse omadest “Cherbourgi vihma-varjud”. “West Side Story” muidugi.



Anh Tran Nghia filmis
“Nguyeni köögis”.



Christophe Tek ja Clotilde Chevalier filmis
“Nguyeni köögis”.

Meeldib ka Spielbergi versioon, aga algupärane on ikka kõige parem. Ja “Singing in the rain”. Ilmselt pole seda öelda kuigi originaalne, aga see lihtsalt on hea. Need on ka filmid, mis toitsid minu armastust kino ja muusikalide vastu. Uuematest meeldis ka “La La Land”, eriti see, kuidas film teeb kummarduse Hollywoodi klassikale ja et see on lugu unistustest ning kunstnikuks olemisest.

Kas aastal 2025 on vietnamlasena Prantsusmaal hea elada?

Põhimõtteliselt küll. Aga kui sa soovid olla kunstnik, siis mõnevõrra keerulisem. Sest meie vanemad ei julgustanud meid kunstiga tegelema. Immigrantide lapsi innustatakse saama ka arstideks või advokaatideks, sest meie põlvkonna vanematele tundusid need olevat ainsad ametid, mis toidavad. Ja minusugustel on ka keerulisem rolle saada, samuti oma filmidele rahastust leida. Arvatakse, et meie filmid on liiga nišitooted ega huvita kedagi, seepärast pead end kaks korda rohkem tõestama. Aga muidu pole viga midagi! **✎**

Film “Nguyeni köögis” esilinastub Tallinnas 19. JAFF-il, mis toimub aprillis.